

פרויקט הטמעת "מיומנויות ניהול אישיות והקשר שלהם לניהול בחינוך"

ד"ר חאתם עבד
אשכול ניהול מערכות חינוך

רציונל ותיאור הפרויקט

כישורי הכוונה עצמית חשובים ורלוונטיים לכל מי שרוצה לכוון את חייו ולהגדיר מטרות ולפעול להשגתן. כישורים אלו, כוללים בין היתר קביעת מטרות אישיות וקידומן, פיתוח יכולות של קבלת החלטות, שימוש באסטרטגיות למידה, ניהול זמן, טיפוח מסוגלות עצמית, פיתוח יכולות ניהול עצמי, פיתוח יכולות מטה-קוגניטיביות, ניהול דילמות אישיות וקונפליקטים, טיפוח למידה מתוך הנעה פנימית, יכולת לבצע רפלקציה, הפקת לקחים ועוד. כישורים אלו חשובים במיוחד במאה ה-21 כאשר אנשים נדרשים לכוון את דרכם למול שינויים תכופים ומרחיקי לכת. תפקידה של מערכת החינוך הוא להקנות לתלמידים כישורי הכוונה עצמית.

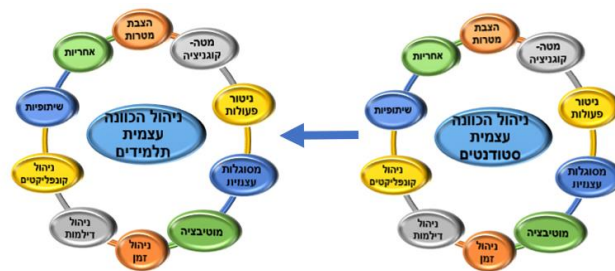
תהליך העבודה בפרויקט זה מבוסס על מודל ההכוונה העצמית בלמידה (SRL) Self-Regulation Learning. על פי מודל זה, הלומדים מכוונים את מחשבותיהם, הרגשותיהם ופעולותיהם על מנת להשיג את מטרות הלמידה שלהם. המודל מתייחס למאפיינים מטה-קוגניטיביים, מוטיבציוניים והתנהגותיים, המעידים על ההשתתפות הפעילה של הלומד בתהליך הלמידה. מודל זה שואף ליצור ערך רב ככל האפשר עבור האנשים נושאי התהליך, במקרה זה תלמידי תיכון בכיתות ח'-י' מאזור גליל מערבי.

הליך וממצאים

הפרויקט מועבר על ידי סטודנטים הלומדים בחוג לחינוך, באשכול ניהול מערכות חינוך במכללה האקדמית גליל מערבי. הפרויקט מלווה בקורס אקדמי שבמסגרתו הסטודנטים לומדים על כישורי הכוונה עצמית, על חשיבותם ועל אופן הטמעתם. במהלך הפרויקט, הסטודנטים נפגשים עם תלמידי התיכון על מנת ללמדם כישורים חשובים אלו. הסטודנטים נפגשים עם התלמידים פעם בשבועיים בקבוצות קטנות (4-5 תלמידים בכל קבוצה) ובנוסף מתקיימים מפגשים סינכרוניים לאורך שנת הלימודים. המפגשים מתקיימים, במידת האפשר, פנים אל פנים וכן מרחוק (למשל באמצעות מערכת הזום). במסגרת הפרויקט מנוהלות שיחות עומק עם כל תלמיד לשם ביצוע רפלקציות אישיות על התהליך שהם חווים. הפרויקט כולל הערכה איכותנית בה הסטודנטים והתלמידים בוחנים באמצעות רפלקציה את התהליכים שהם עוברים במהלך הפרויקט. בסיום הפרויקט, הסטודנטים מציגים את תהליך העבודה ותפוקותיו בפני סגל החוג לחינוך ואורחים ממוסדות החינוך שהשתתפו בפרויקט.

שלבי תהליך העבודה

הגדרת הערך הרצוי, תיאור תהליכי ניהול הכוונה עצמית בקרב הסטודנטים והעברתם לתלמידי בית-הספר. הצעת תהליך לשיפור, יישום התהליך המשופר בעזרת צוות בית-הספר, בדיקת התהליך החדש על מנת לבדוק האם יש שיפור, עיגון התהליך החדש בנהלים. לאחר השגת השיפורים הרצויים מתחילים בתהליך מחדש.

הממצאים מלמדים כי הסטודנטים משפרים את מודעותם לתהליכי הכוונה עצמית בחייהם האישיים ובחיי התלמידים וכן מכירים בחשיבותם של תהליכים אלה. בנוסף, נמצא כי עולה רמת הנכונות של התלמידים להשתמש בחיי היום יום בכישורים הנלמדים בפרויקט וכי מידת שיתוף הפעולה שלהם הולכת וגוברת ככל שהפרויקט מתקדם. שיתוף פעולה זה כולל בין היתר מוכנות לשתף את הסטודנטים החונכים בהיבטים שונים בחייהם כגון במטרותיהם האישיות, ברמת המוטיבציה שלהם ללמידה, ברמת המסוגלות העצמית שלהם, ברמת יכולתם לקחת אחריות, ביכולתם לנהל את הזמן ועוד.

סיכום

הפרויקט מציג את האתגרים הכרוכים בהקניית כישורי הכוונה עצמית לתלמידים ולסטודנטים ואת חשיבות הצורך לעסוק בכך. ההערכה האיכותנית במהלך העברת הפרויקט, מאפשרת לתעד

את השינויים לאורכו ומאפשרת לסייע בעיצוב הפרויקט בזמן אמת. לפרויקט תוצאות משמעותיות הדדיות, כאשר הסטודנטים נשכרים מהלימוד המעשי והמוסד החינוכי נהנה מתובנותיהם של הסטודנטים.